

**PUUMALAN
HYVINVOINTIKERTOMUKSEN
VUOSIRAPORTTI 2023**

Dokumentin sisältö

TIIVISTELMÄ

JOHDANTO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö
- 4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

- 5 Strategian painopisteet ja linjaukset
- 6 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 7 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 8 Suunnitelman laatijat
- 9 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

TIIVISTELMÄ

Puumalan hyvinvointikertomus vuodelta 2023 tuo esille useita asioita, joiden eteen tehty työ kantaa nyt niin sanotusti hedelmää. Monessa asiassa ollaan siis onnistuttu hyvin, mutta vastapainoksi on todettava, että paljon on vielä työtä edessä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Tuon työn tulee olla pitkäjänteistä, moniammatillista ja monialaista.

Myönteisiä asioita vuodelta 2023 ovat edellisvuoden tapaan esimerkiksi kuntaan suuntautuvan tulo-
muuton jatkuminen positiivisena ja Puumalan väestön koulutustason kasvun jatkuminen. Puumalassa asuu siis entistä koulutetumpaa väestöä. Positiivisia tuloksia vuodelta 2023 ovat myös mielenterveys-
perusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden väheneminen, gini-kertoimen (käytettävissä olevat tulot)
vahvistuminen, poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten väheneminen
sekä työttömien määrän hienoinen aleneminen.

HYTE-kertoimessa on tullut selvästi takapakkia vuoteen 2022 verrattuna. HYTE-kertoimeen vaikut-
tavista tekijöistä toteutuvat 100-prosenttisesti muun muassa vuosittaiset väetön terveydentilarapor-
toinnit, nimetyn hyvinvointikoordinaattorin rooli ja toiminta, kunnan organisoimat liikuntaseurojen
ja yhdistysten foorumit, lapsille ja nuorille suunnattu liikuntatoiminta, liikunnan edistämistä käsitte-
levän poikkihallinnollisen työryhmän toiminta, yhtenäiskoulun oppilaiden poissaolojen seuranta sekä
yhtenäiskoulun pitkien, liikunnallisten välituntien toteutuminen. Puumala jää puolestaan nolville asu-
kasraatien ja foorumien hyödyntämisessä kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä. Nolla
pistettä saadaan myös siitä, että lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta ei raportoida vuosittain kunnan
hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa. Tässä raportissa se tuodaan lyhyesti esille.
Tarkempaa tietoa aiheesta löytyy Puumalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta. Pisteitä ei
tule myöskään siitä, että liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuisivat toimielinten
vaikutusten ennakoarviointiin. Osa HYTE-kertoimeen vaikuttavista indikaattoreista on todella tark-
koja. Esimerkiksi Puumala ei saa yhtään pistettä seuraavasta indikaattorista: *Koulussa noudatetaan
Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjesty-
misessä.* Tämä johtuu siitä, että osalla oppilaista kouluruokailu alkaa noin 10 minuuttia suosituksia
aikaisemmin ja osalla oppilaista kouluruokailun pituus jää minuuteissa tarkasteltuna liian lyhyeksi.
Myös indikaattori *Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä* jää pisteiden osalta nolville,
vaikka Puumalan kunta kustantaa kulttuurieritoihin osallistumista "Kokoa oma poppoo" -toimin-
nalla, joka mahdollistaa kulttuurin pariin hakeutumisen. Tämä ei kuitenkaan täytä indikaattorille ase-
tettuja kriteereitä (esim. kulttuurikummitoiminta).

Huolestuttavia asioita ja suuntauksia on useissa tarkastelluissa indikaattoreissa. Kasvua on tapahtunut
esimerkiksi pienituloisuusasteessa, yhden vanhemman perheiden määrässä (% lapsiperheistä) ja pe-
rusterveydenhuollon avokäyntien määrässä.

Puumalan väestöllinen huoltosuhde jatkaa korkeaa linjaa. Sen tunnusluku on Puumalassa 113,6, kun
se on Etelä-Savossa keskimäärin 82,3 ja Suomessa keskimäärin 61,9. Väestöllinen (demografinen)
huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Pu-
umalassa huoltosuhteen korkea arvo johtuu pääosin väestön ikääntymisestä.

JOHDANTO

Tässä asiakirjassa tarkastellaan Puumalan ja puumalalaisten hyvinvoinnin tilaa vuonna 2023. Hyvinvoinnin tila pohjautuu pääosin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Sotkanet.fi-tietokannasta saataviin tunnuslukuihin. Tarkastelunäkökulma kohdentuu terveyden ja hyvinvoinnin ohella talouteen, HYTE-kertoimiin ja elinvoimaan. Oman osuutensa tarkastelusta saavat niin lapset, nuoret ja lapsiperheet, nuoret ja nuoret aikuiset, työkäiset kuin ikäihmisetkin. Perusindikaattoreiden ja täydentävien tunnuslukujen osalta vertailua tehdään lähiseudun muihin kuntiin. Vertailuun on otettu mukaan Puumalan naapurikunnat, Mikkelin seutu ja Etelä-Savon maakunta. Mukana vertailussa on myös Kuhmoinen, joka on väestömäärältään ja ikärakenteeltaan Puumalan kaltainen kunta. Tässä asiakirjassa arvioidaan hyvinvointisuunnitelman painopisteitä, tavoitteita sekä toimenpiteitä. Lisäksi luodaan lyhyt katsaus tulevan (2024) hyvinvointivuoden arviointikohteisiin.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Puumala oli vuonna 2023 ainut Etelä-Savon kunta, jossa väkiluku kasvoi. Tosin kasvu oli vain vähäistä, mutta parempi se suuntaus kuin laskuvoittainen trendi. Edellisen kerran Puumalan väkiluku kasvoi vuonna 1993. Vuoden 2023 lopussa Puumalassa oli kirjoilla 2108 henkilöä. Puumalan muuttoliike kääntyi vuonna 2020 positiiviseksi ja se on jatkunut samansuuntaisena siitä lähtien. Vuonna 2023 tulomuuttajia oli 29 enemmän kuin lähtömuuttajia. Vuotta aiemmin vastaava luku oli 11. Luonnollinen väestömuutos on puolestaan ollut jo vuosikymmeniä negatiivinen. Vuoden 2023 luku on -27, eli kuolleisuus kunnan asukkaissa on vuosittain huomattavasti suurempaa kuin syntyvyys. Tosin on huomioitava, että sekä vuosina 2022 että 2023 Puumalaan syntyi uusia kuntalaisia ihan mukavat määrät (vuosi 2022: 15 ja vuosi 2023: 12), kun lukuja verrataan aiempiin vuosiin.

Puumala on demografisesti tarkasteltuna Etelä-Savon ikääntynein kunta ja myös valtakunnallisesta näkövinkkelistä katsottuna Suomen ikääntyneimpiä kuntia. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 noin 23% Suomen väestöstä oli 65-vuotiaita tai iäkkäämpiä. Puumalassa vastaava osuus oli lähes 47% (46,9%). Ikääntyneempää väestöä löytyy Suomen kunnista ainoastaan Rääkkylästä (47,2%). Etelä-Savon hyvinvointialueen väestö on iäkkäintä hyvinvointialuevertailussa. Etelä-Savon asukkaista 33% (33,4%) on 65-vuotiaita tai iäkkäämpiä. Toiseksi iäkkäin hyvinvointialue on Kainuu, jossa vastaava prosentiosuus on noin 31 (30,7%).

Väestöllinen (demografinen) huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeläisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Kyseinen mittari pohjautuu ainoastaan väestön ikärakenteeseen. Se ei ota huomioon työllisyyttä. Mitä enemmän kunnassa on lapsia ja/tai ikäihmisiä, sitä korkeampi on huoltosuhdetta mittaava arvo. Vuonna 2023 Puumalan väestöllinen huoltosuhde oli 113,6, kun se edellisenä vuonna (vuosi 2022) oli 108,0. Kyseistä arvoa korkeampi huoltosuhde on ainoastaan kahdeksassa Suomen kunnassa. Etelä-Savon hyvinvointialueen huoltosuhde (82,3 / vuosi 2023) on hyvinvointialueiden korkein. Koko maan tarkastelussa kyseinen luku oli 61,9 vuonna 2023.

Taloudellinen huoltosuhde kuvaa puolestaan työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien yhteenlaskettua määrää suhteessa työllisten määrään. Työssäkäyntitilastossa lasketaan, kuinka monta työttöntä ja työvoiman ulkopuolella olevaa on sataa työllistä kohden. Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan taloudellinen huoltosuhde oli Suomessa 129,6 vuonna 2022 (tilastoja vuodelta 2023 ei ole vielä saatavana). Puumalassa taloudellinen huoltosuhde oli 179,1.

Lapsiperheiden suhteellinen osuus kaikista perheistä on pysynyt alhaisena Puumalassa. Se laski lähes kaksi prosenttiyksikköä vuodesta 2022 (18,7%) vuoteen 2023 (16,8%). Osuus on vertailujoukon alhaisin. Korkein lapsiperheiden osuus vertailukohteista on Mikkelissä (34,0). Yhden vanhemman perheissä on nousua reilu kolme prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Puumalan lapsiperheistä lähes kolmannes (30,9%) on yhden vanhemman perheitä. Luku on vertailuryhmän korkein. Suomessa on ainoastaan kaksi kuntaa (Puolanka 31,9% ja Heinola 31,8%), joissa yhden vanhemman perheitä on prosentuaalisesti enemmän lapsiperheistä kuin Puumalassa. Avioerotilastot puolestaan osoittavat laskusuuntaa (18,7/v. 2022 -> 4,9/v. 2023). Luku kuvaa avioerojen määrää 25-64-vuotiailla 1000 vastaavan ikäistä naimisissa olevaa kohden. Kyseinen luku on vertailukuntien alhaisin vuonna 2023.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita kotitalouksia oli vuoden 2023 aikana yhteensä 12 (+1 vuoteen 2022 nähden). Määrä on verrokkikuntien toiseksi pienen. Määrä on verrokkitarkastelussa pienin myös toimeentulotukea lyhytaikaisesti saaneiden kotitalouksien tarkastelussa (yht. 24 kotitaloutta vuonna 2023).

Puumalan väestön koulutustaso jatkaa nousuaan. Vuonna 2021 vähintään toisen asteen koulutuksen suorittaneita oli lähes 69% (68,9%) 15 vuotta täyttäneistä, kun vastaava osuus oli noin 70% (69,6%) vuonna 2023. Myös vieraskielisten osuus (äidinkielenä muu kuin suomi, ruotsi tai saame / 1000 asukasta) on kasvussa (24,7/ v. 2022 -> 29,4/ v. 2023).

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste kuvaa, kuinka suuri osa alueen väestöstä kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Kyse on mittarista, joka kuvaa väestön asemaa suhteellisella tulojakaumalla. Pienituloisuuden raja lasketaan joka vuosi uudestaan koko väestön valtakunnallisesta tulojakaumasta. Kaikilla alueilla on käytössä sama pienituloisuusraja. Näin ollen indikaattori kuvaa sitä, kuinka suuri osa alueen väestöstä on valtakunnallista mittapuuta käyttäen pienituloisia. Pienituloisuusasteen tulokset ovat vuodelta 2022. Ne osoittavat Puumalan osalta pientä negatiivista muutosta vuodesta 2020 vuoteen 2022. Suuntaus on sama sekä koko maan että verrokkikuntien osalta. Verrokkikunnista ainoastaan Ruokolahti ja Taipalsaari yltyvät parempaan tulokseen. Kun tarkastellaan lasten pienituloisuusastetta, on tulokset huolestuttavampia. Lasten pienituloisuusaste -indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna. Indikaattorin tulos on verrokkikunnista toiseksi korkein, ainoastaan Savitaipaleella se on korkeampi. Tuloksessa on nousua noin 1,5 prosenttiyksikköä vuodesta 2010 vuoteen 2022. Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus kaikista lapsiperheistä on hieman laskenut vuodesta 2021 vuoteen 2022 (6,2 % -> 4,6 %). Vuodelta 2023 ei ole Puumalan osalta tilastotietoja saatavana. Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on vähentynyt (v. 2022: 51; v. 2023: 45). Yleistä asumistukea saaneiden määrässä on pieni (0,4 %) nousu (v. 2022: 3,2 %; v. 2023: 3,6 %). Määrä on pienin verrokkikuntavertailussa.

Työttömiä oli noin 8 % vuonna 2023, ja määrässä on hieman laskua edelliseen vuoteen verrattuna. Pitkäaikaistyöttömien määrässä on puolestaan hieman kasvua. Heidän osuus työttömistä oli noin 37 % vuonna 2023. Tulos on verrokkikuntien heikoin. Vaikeasti työllistyvien että osuudessa on puolestaan pientä laskua vuodesta 2022 vuoteen 2023. Puumalalaiset siirtyvät eläkkeelle keskimäärin 62,7-vuotiaana. Ikä on verrokkikuntien korkein. Etelä-Savon maakunnassa se on keskimäärin 60,1 vuotta ja koko maassa keskimäärin 59,8 vuotta.

Käytettävissä olevien tulojen gini-kerroin ilmaisee tarkasteltavan alueen asuntokuntien käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista. Gini-kertoimen laskennassa asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo jaetaan asuntokunnan kulutusyksikköluvulla. Kulutusyksikköluku huomioi sen, että asuntokunnat ovat kooltaan ja rakenteeltaan erikokoisia. Asuntokunnan käytettävissä olevat rahatulot on muodostettu laskemalla yhteen asuntokunnan jäsenten yhteenlasketut palkkatulot, yrittäjätulot, omaisuustulot (pl. laskennalliset tuloerät) sekä saadut tulonsiirrot ja vähentämällä näistä maksetut tulonsiirrot. Asuntokunnan kulutusyksikköluku summataan asuntokunnan jäsenistä siten, että asuntokunnassa yksi aikuinen saa arvon 1, muut yli 13-vuotiaat saavat arvon 0,5 ja alle 13-vuotiaat lapset saavat arvon 0,3. Kulutusyksikköluvulla jaetusta käytettävissä olevasta rahatulosta käytetään yleisesti nimittystä ekvivalentti käytettävissä oleva rahatulo, mikä Gini-kertoimen laskennassa viedään

asuntokunnan jokaiselle jäsenelle. Kyseisessä indikaattoriluvussa on hieman nousua vuodesta 2021 vuoteen 2022, jonka jälkeisiä tilastoja ei ole vielä julkaistu. Gini-kerroin oli Puumalassa verrokkikuntien korkein.

Talous

Vuoden 2022 talousosion tulokset näyttävät osin haastavilta Puumalan osalta. Uusimpia tilastoja ei ole vielä julkaistu Sotkanet.fi-tietokantaan. Sekä valtionosuuksissa että vuosikatteessa on hieman alempaa. Suhteellisessa velkaantuneisuudessa on hieman nousua, mutta kyseisen indikaattorin osalta Puumalan tilanne on verrokkikuntien parhain. Verotulokertymässä on nousua edeltävään vuoteen verrattuna. Lainakanta asukasta kohden on puolestaan huomattavan alhainen verrokkikuntiin nähden.

HYTE-kerroin

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. HYTE-kertoimen suuruus vaihtelee noin 7,50 eurosta 22 euroon asukasta kohden kunnan toteuttamasta toiminnasta ja sen vaikutuksista riippuen. Kunnan saama avustussumma lasketaan seuraavasti: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin / koko maan hyte-kerroin, joka vuonna 2023 on 67. HYTE-perusteina kuntien kesken jaetaan 100 miljoonaa euroa eli keskimäärin 18,23 euroa asukasta kohti. Puumalassa HYTE-kerroin oli 58 vuonna 2023. Siinä on selkeä lasku edelliseen vuoteen nähden (2022: 68). Puumalan saama euromäärä on 15,4 (v. 2022: 19,3), eli hieman keskimääräistä alhaisempi Suomen tasolla ja verrokkikuntavertailussa toiseksi alhaisin. Vaikka HYTE-kerroin osoittaa, että moni indikaattoriin sisältyvässä asiassa on parannettavaa Puumalassa. HYTE-pisteet ovat alentuneet selkeästi vuodesta 2022 esimerkiksi seuraavien indikaattoreiden osalta: oppilaiden (8. ja 9.lk) kokemus terveydentilastaan (keskinkertainen tai heikko), oppilaiden (8. ja 9.lk) ylipaino, ennakoarviointiin osallistuminen (liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat), kulttuuriin osallistumisen kynnyksen madaltaminen ja kouluruokasuositusten noudattaminen yhtenäiskoulussa.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Hyvinvointi

Kouluterveyskyselyn tuloksia perusopetusikäisten osalta ei pystytä tarkastelemaan Puumalan osalta tarkemmin julkisesti, sillä kouluterveyskyselyyn osallistuneiden vuosiluokittainen oppilasmäärä on sen verran pieni, että tuloksia ei julkaista. Tämän vuoksi usea lapsiin ja nuoriin kohdentuva indikaattori jää tarkastelematta tässä raportissa.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Lastensuojeluilmoitusten määrässä on laskua edellisestä vuodesta (v. 2022: 32 kpl; v. 2023: 27 kpl). On huomioitava, että samasta lapsesta voidaan tehdä useita ilmoituksia, eli indikaattori ei kerro lasten lukumäärää.

Ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien prosentuaalinen osuus kaikista lapsiasuntokunnista on noussut vuodesta 2022 (25,9%) vuoteen 2023 (28,1%). Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö

huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun. Noin neljännes puumalalaisista lapsiasuntokunnista asuu määritelmän perusteella ahtaasti.

Koulu

TEAviisarin (TEAviisari on työväline kunnille ja kouluille ja sen tiedot kuvaavat terveydenedistämistä aktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi) tulokset osoittavat koulun osalta hienoista laskua kokonaispistemäärässä (v. 2021: 71 -> v.2023: 69). Koulun oma hyvinvointikysely osoittaa, että lasten ja nuorten harrastuneisuus on lisääntynyt. Vahvaa lisääntymistä on myös vapaa-ajan liikunnassa. Näiden osalta esitellään tarkempia tuloksia Puumalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynneissä (yht. / 1 000) on nousua vuodesta 2021 vuoteen 2022 ja edelleen vuoteen 2023. Nousu selittyy pitkälti syntyneiden lasten määrällä aiempiin vuosiin verrattuna. Kouluterveydenhuollon käynnit ovat hieman laskeneet vuodesta 2022 vuoteen 2023. Kaikki lakisääteiset tarkastukset on kuitenkin hoidettu.

Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärässä (0-17-vuotiaat) on nousua lähes noin puoli prosenttiyksikköä edeltävään vuoteen verrattuna. Kyseinen määrä on prosentuaalisesti verrokkikuntien korkeimpia. Se on naapurikunnista ainoastaan Juvalla korkeampi.

NUORET JA NUORET AIKUISET

Tähän osioon kuuluvista indikaattoreista useat ovat sellaisia, joiden tulokset saadaan toisen asteen opiskelijoille suunnatusta kouluterveyskyselystä. Puumalan osalta vastauksia ei ole juuri saatavilla. Ainut relevantti tarkastelumahdollisuus valituista indikaattoreista on erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutetut 16-24-vuotiaat (% vastaavan ikäisestä väestöstä). Puumalassa %-osuus on pysynyt alle viidessä ja tulos on verrokkikuntien alhaisin.

TYÖIKÄISET

Puumalalaisista 25-64-vuotiaista hieman alle 10% saa työkyvyttömyyseläkettä. Tulos on pysynyt samana edelliseen vuoteen nähden. Tulos on kuitenkin verrokkikuntavertailun korkeimpia. Mielen-terveysperustaisesti sairauspäivärahaa saaneissa 25-64-vuotiaissa on selkeä alenema vuodesta 2021 vuoteen 2022 ja edelleen vuoteen 2023. Verrokkikuntiin nähden Puumalan tilanne on hyvä. Mielen-terveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työkäisten osuus on pysynyt samana vuodesta 2022 vuoteen 2023.

IKÄIHMISET

Indikaattoreista erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus on laskenut puumalalaisten ikäihmisten keskuudessa vuodesta 2021 vuoteen 2022 ja edelleen vuoteen 2023. On kuitenkin huomioitava, että kyseinen prosenttiosuus (3,5%) on verrokkikuntiin nähden korkein yhdessä Juvan kanssa. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot ovat vähentyneet selkeästi vuodesta 2022 vuoteen 2023.

Toimeentulotukea saa noin 0,7 % 65 vuotta täyttäneistä puumalalaisista. Vuonna 2021 kyseinen osuus oli 1,5% ja vuonna 2022 0,6%.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrässä / 1 000 asukasta on alenemaa vuodesta 2021 vuoteen 2021 (10,9 -> 10,4) ja edelleen vuoteen 2023 (8,5). Määrä on kuitenkin edelleen selkeästi korkein verrokkikunnista.

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikkia lääkärikäyntejä / 1 000 asukasta tarkasteltaessa havaitaan lääkärikäyntien nousseen noin 100 käynnillä vuodesta 2022 vuoteen 2023.

Alkoholin myyntitilastoissa on muutosta edeltäviin vuosiin verrattuna. Jos Suomessa myytiin vuonna 2021 alkoholia (100 %) keskimäärin 8,5 litraa jokaista 18 vuotta täyttäneeltä kohden, niin Puumalassa vastaava luku oli 18,7 litraa. Vuonna 2023 vastaavat luvut olivat koko maan osalta 7,7 litraa ja Puumalan osalta 15,7 litraa. Puumala pitää edelleen kärkipaikkaa verrokkikuntavertailussa. Toki paikkakunnan vapaa-ajan asukkaiden runsas määrä näkyy tilastoissa, mutta ehkäisevän päihdetyön merkitys on kuitenkin tärkeää muun muassa tulevaisuuden terveiden elinvuosien näkökulmasta.

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Talous

Tulot

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (-2022)

Valtionosuudet, % nettokustannuksista (-2022)

Vuosikate, euroa / asukas (-2022)

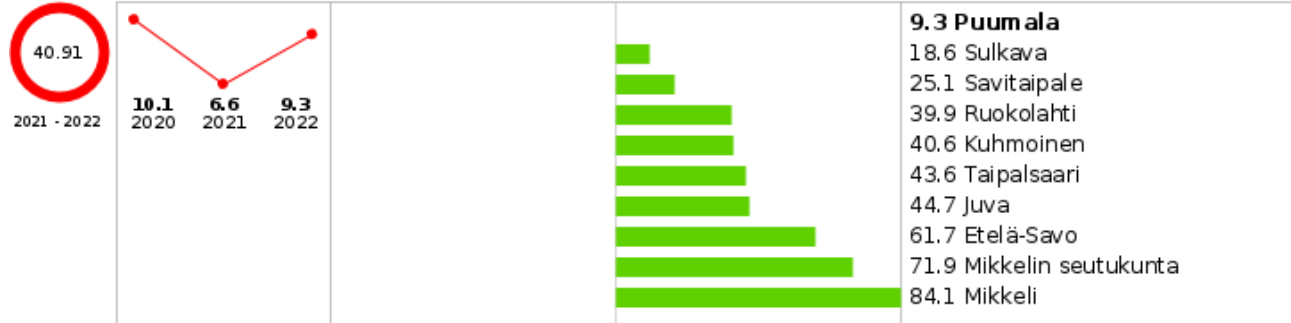
Kuntien vuosikate, % poistoista (-2022)

Lainakanta 31.12., euroa / asukas (-2022)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (-2022)

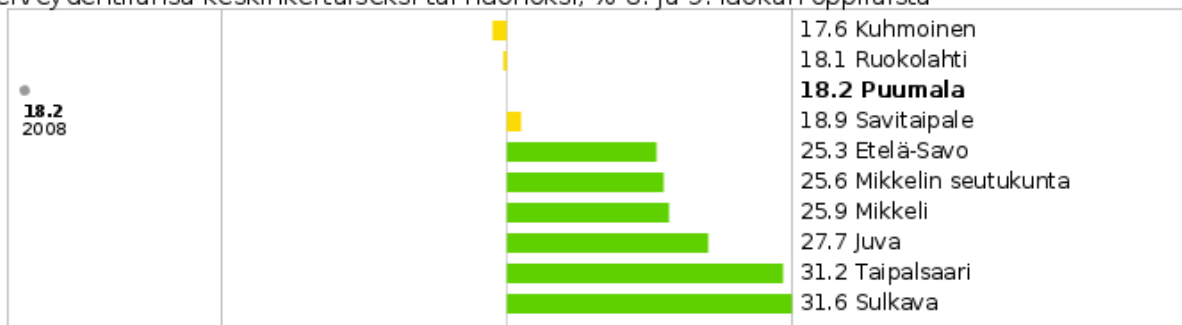

Verotulot, euroa / asukas (-2022)

HYTE-kerroin

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

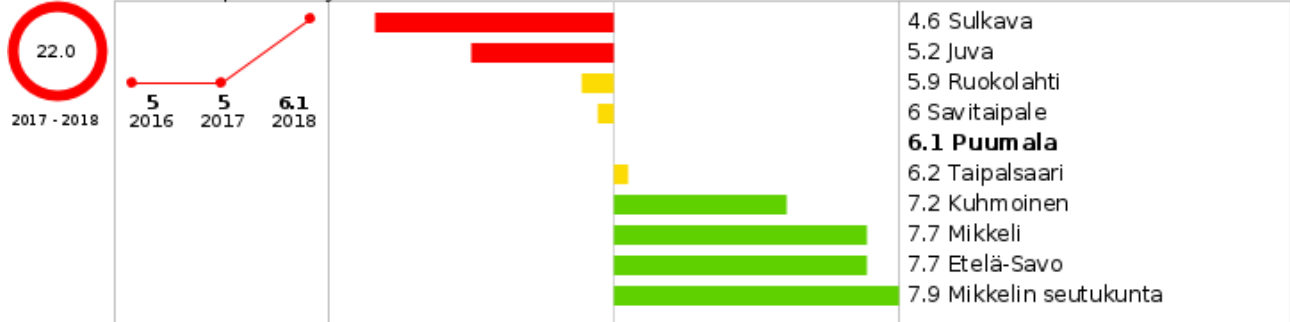
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

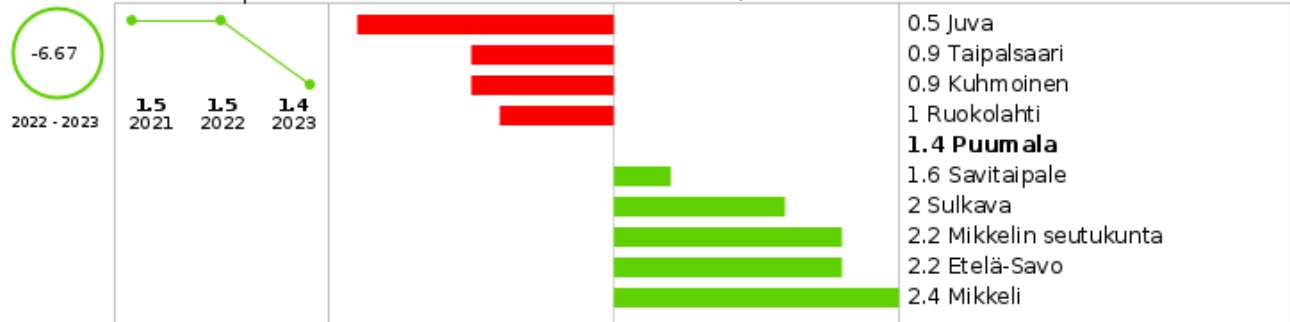
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

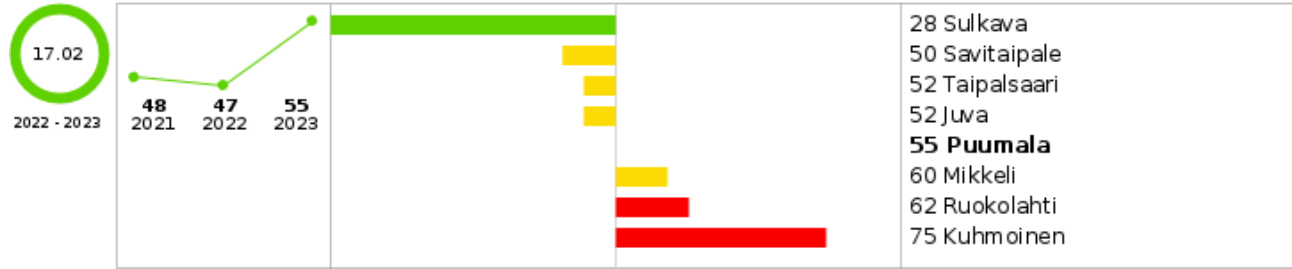
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

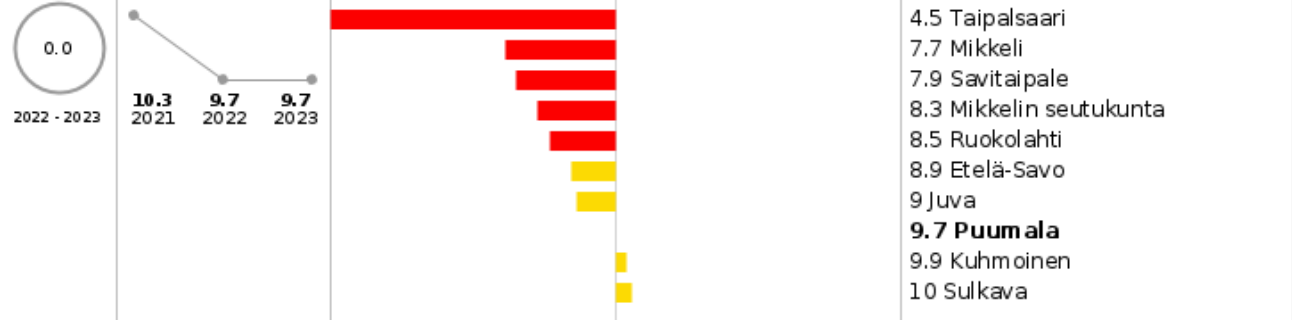
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

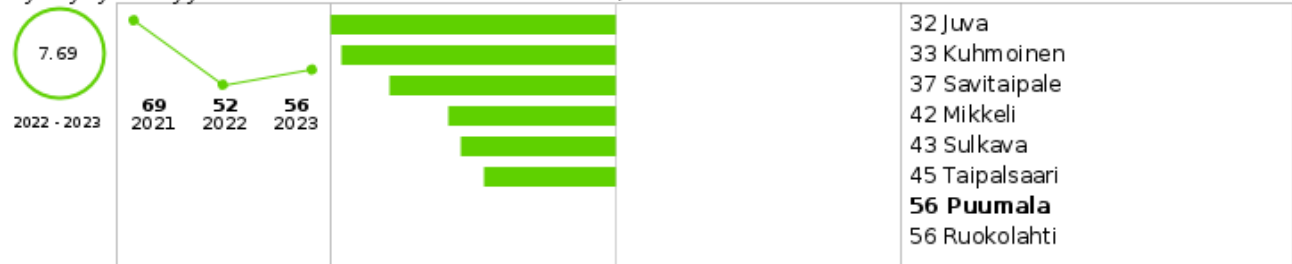
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

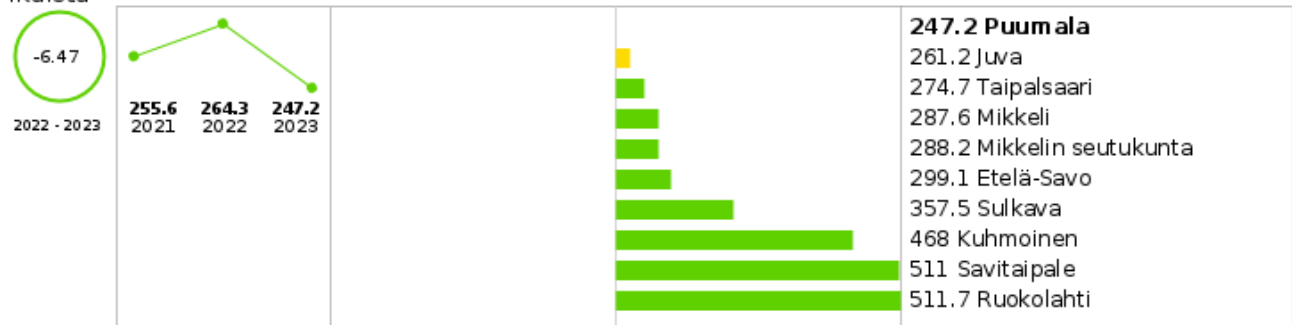
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

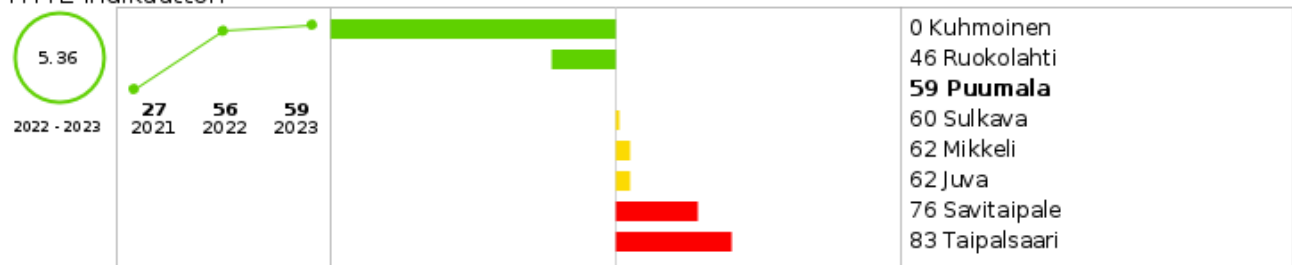
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

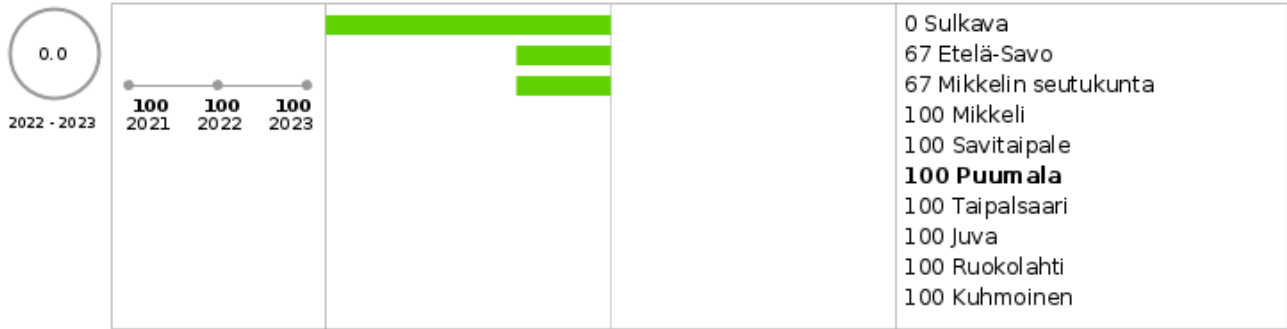
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikaista

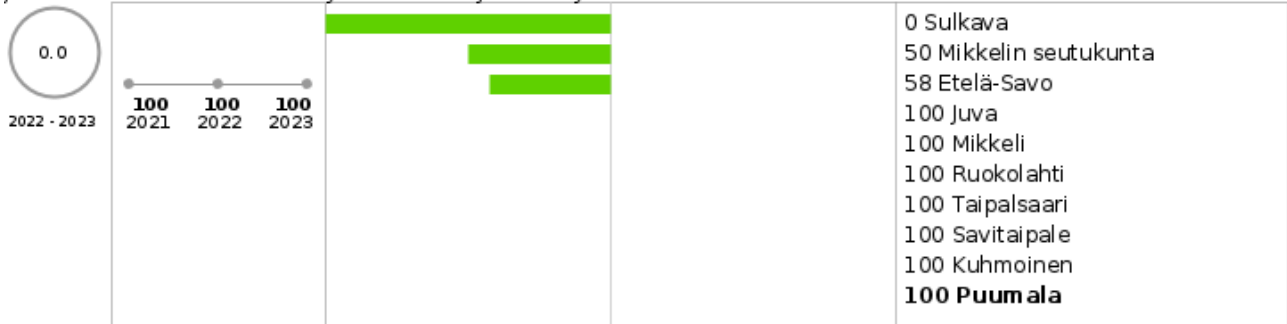
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

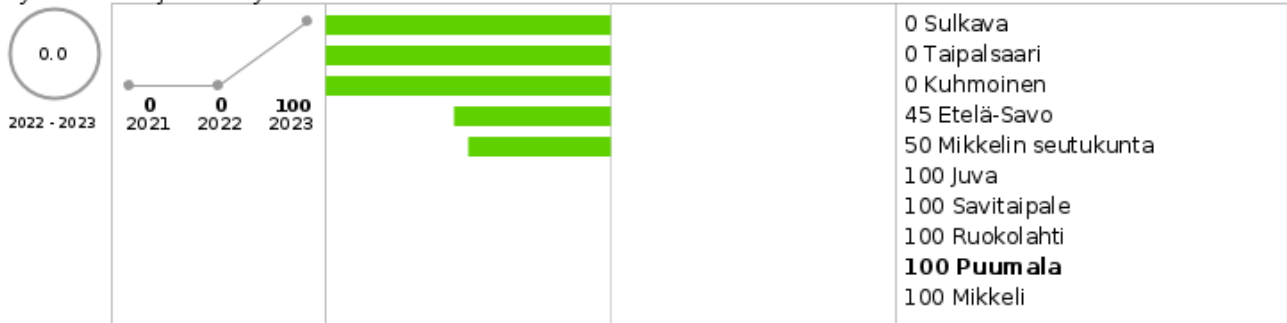
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

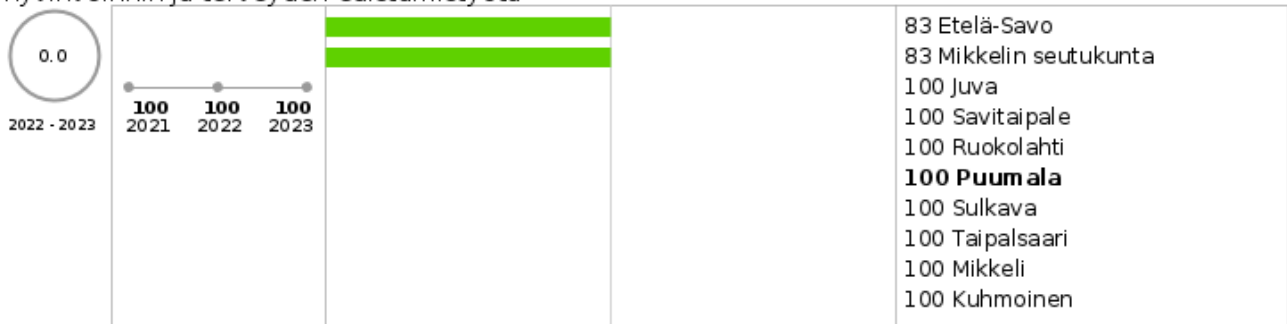
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

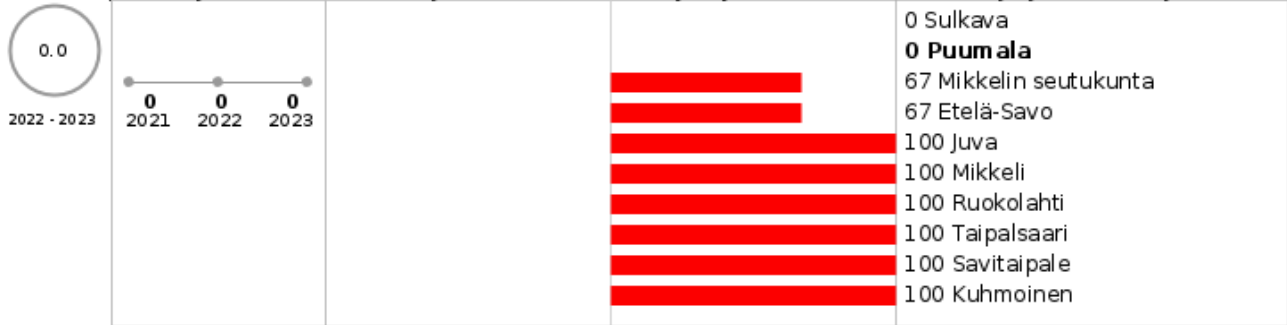
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

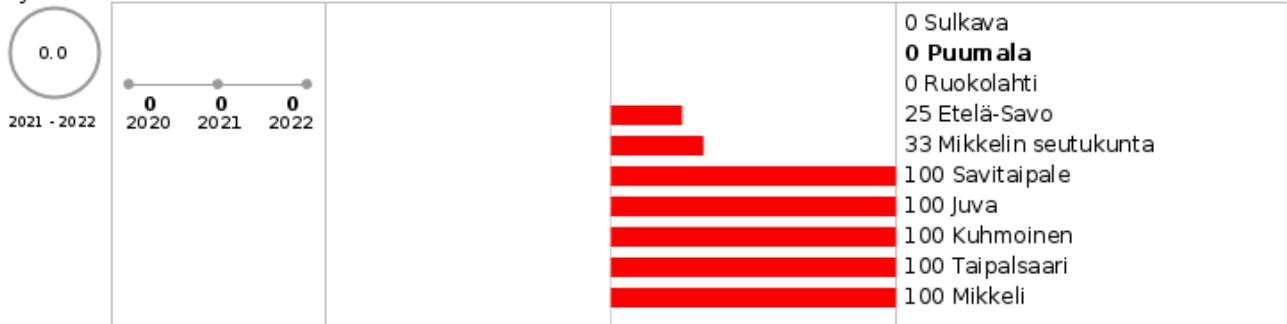
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

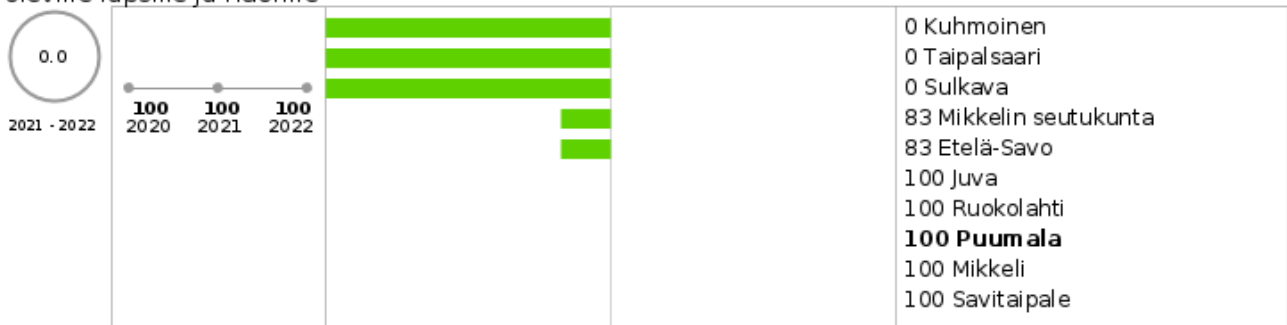
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

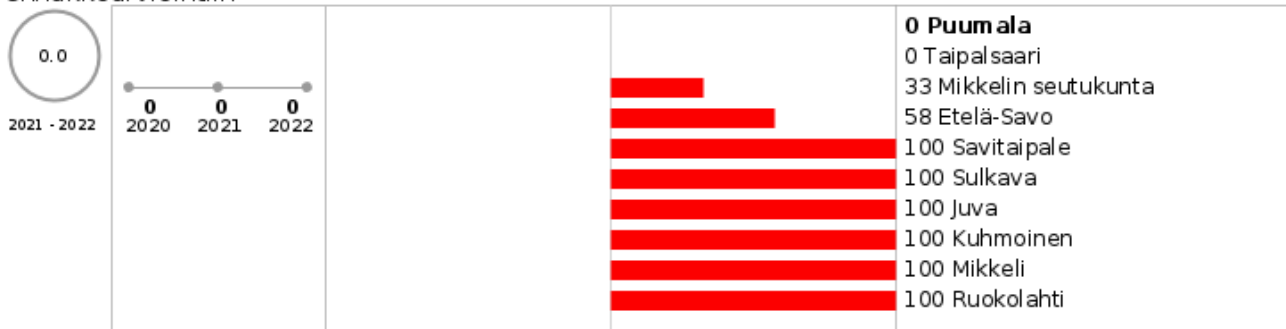
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

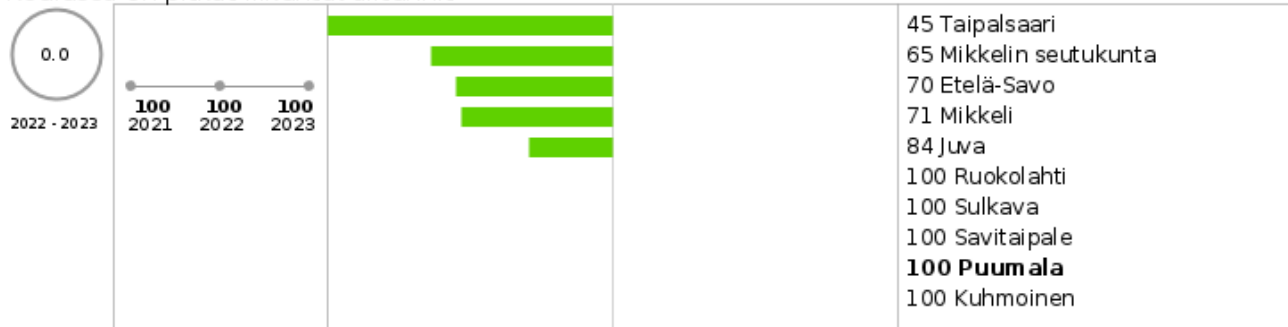

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

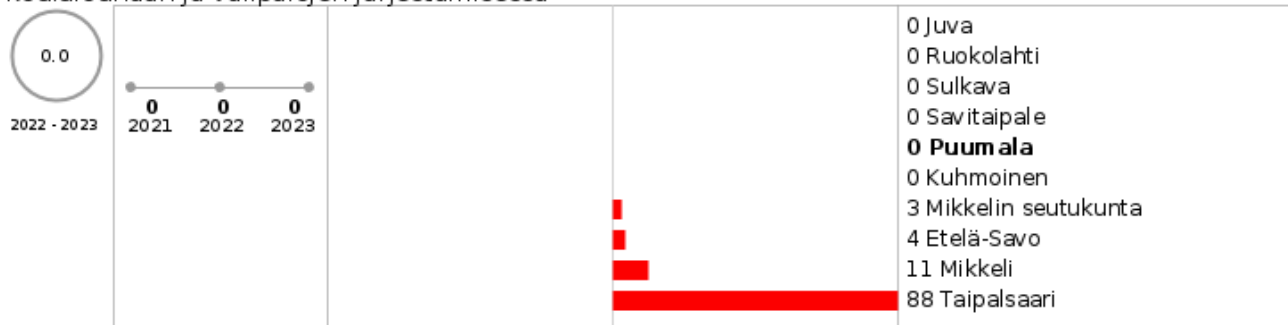

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

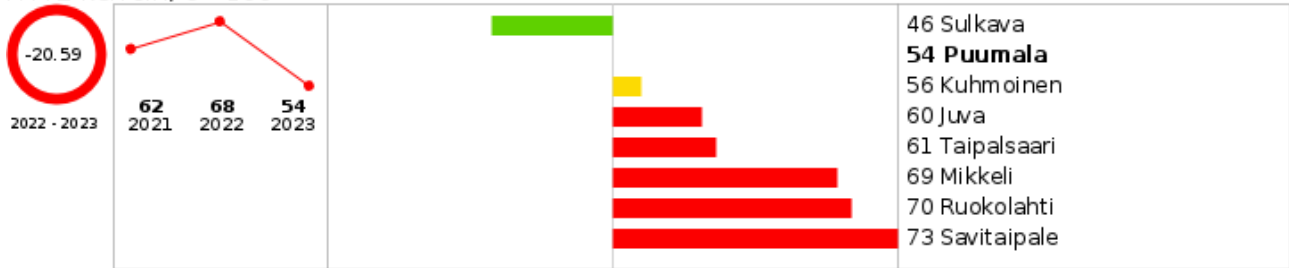
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

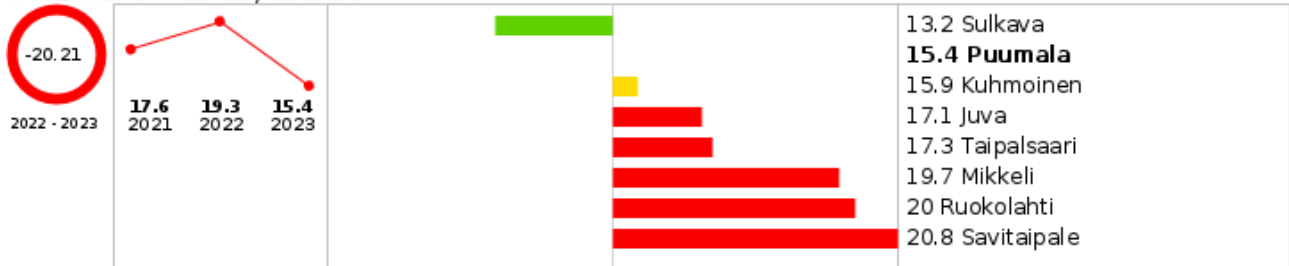
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

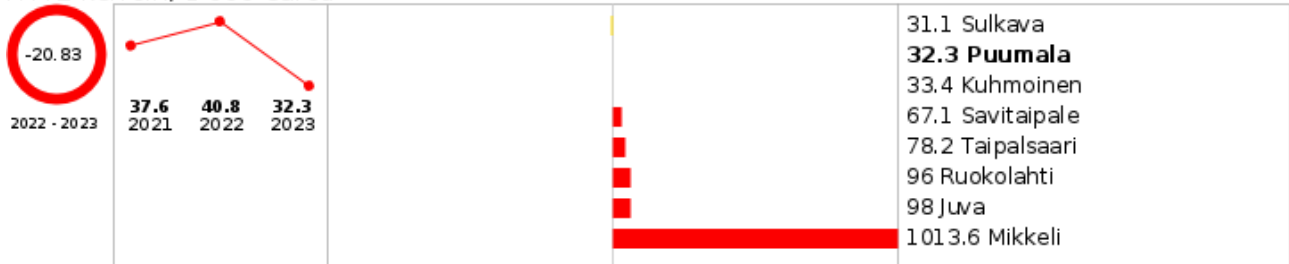
HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Elinvoima Väestö

Väestö 31.12.

Huoltosuhte, demografinen

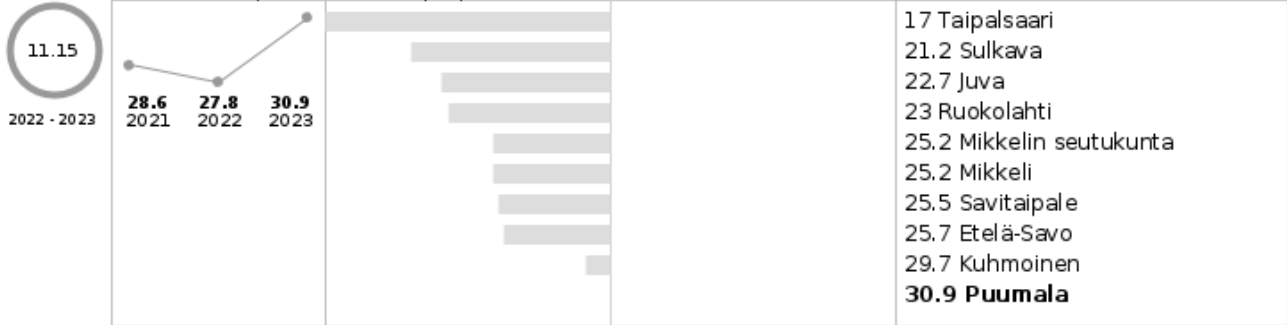
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

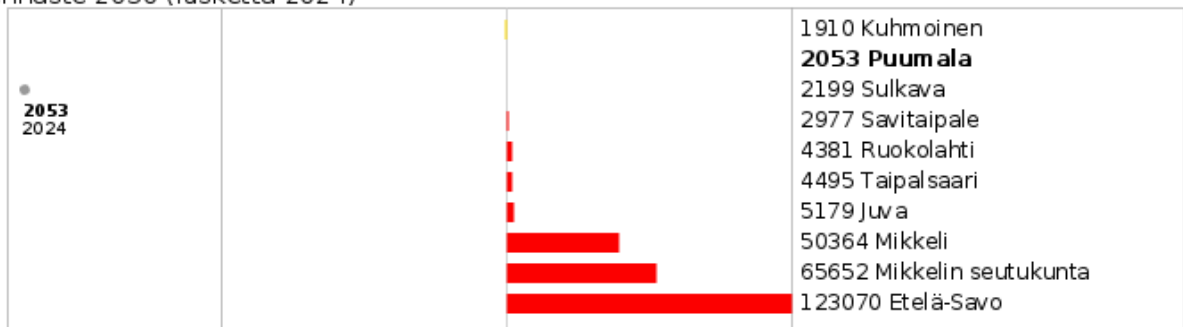
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

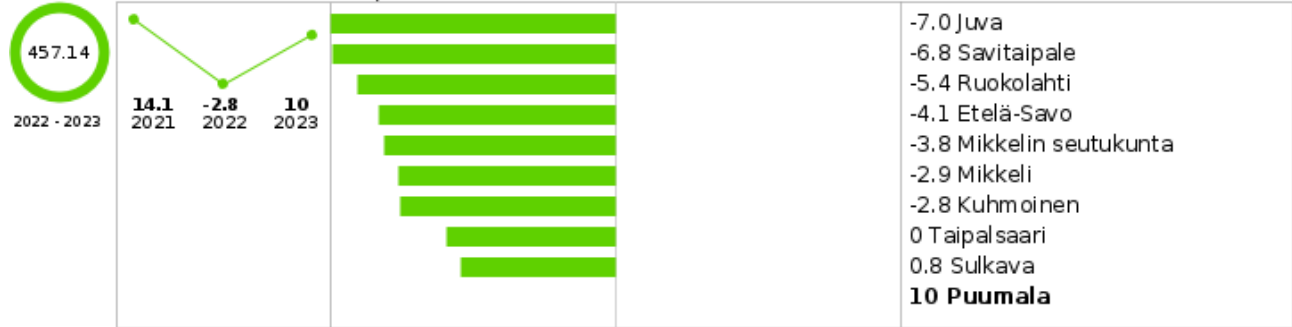
Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

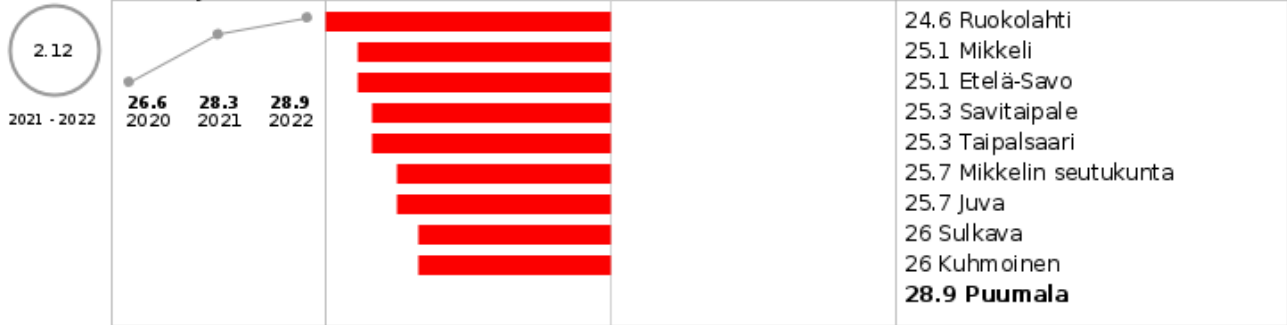
Lasten pienituloisuusaste

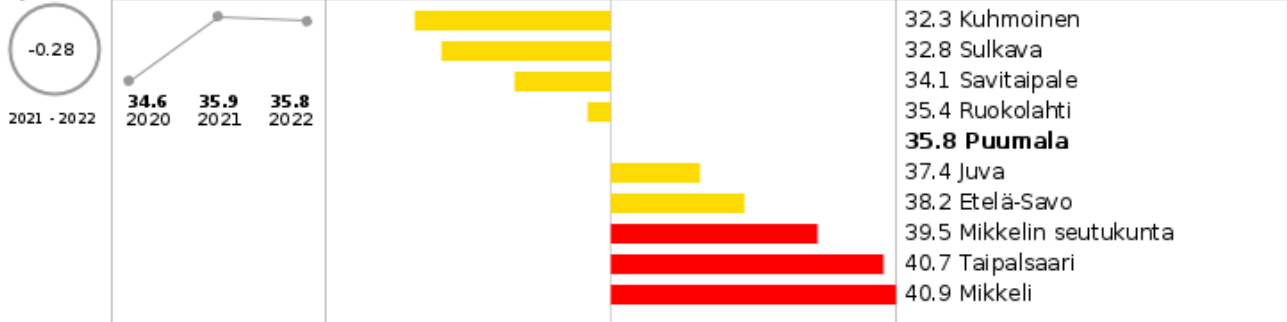
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

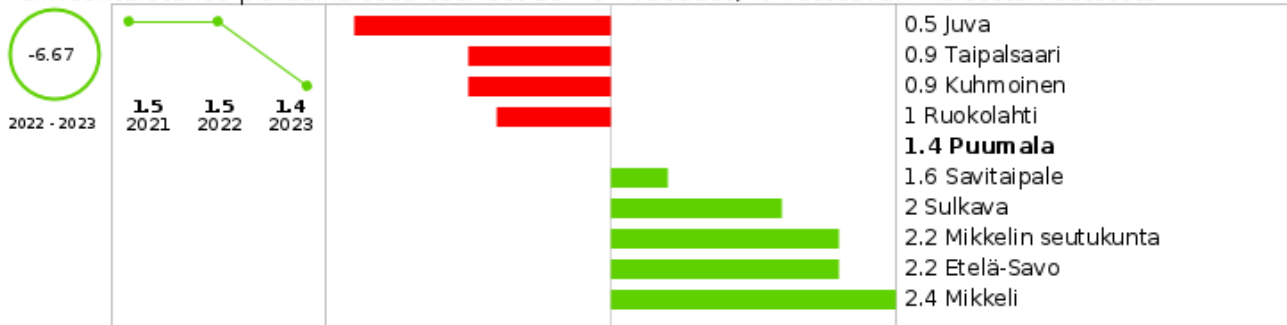
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

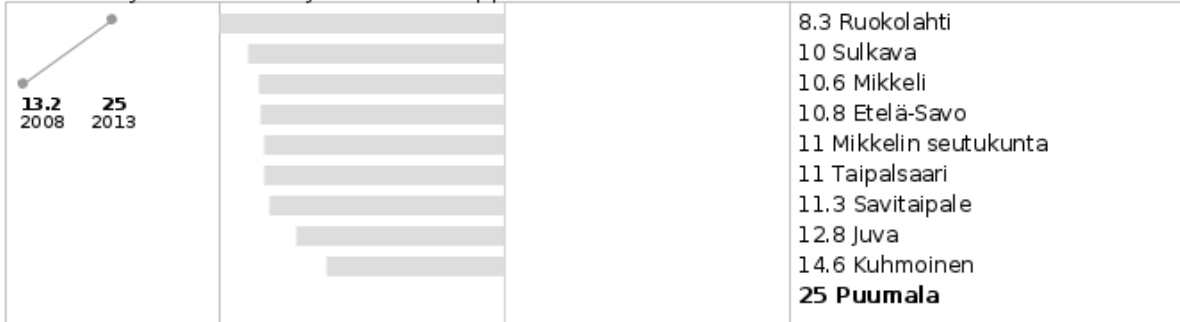

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

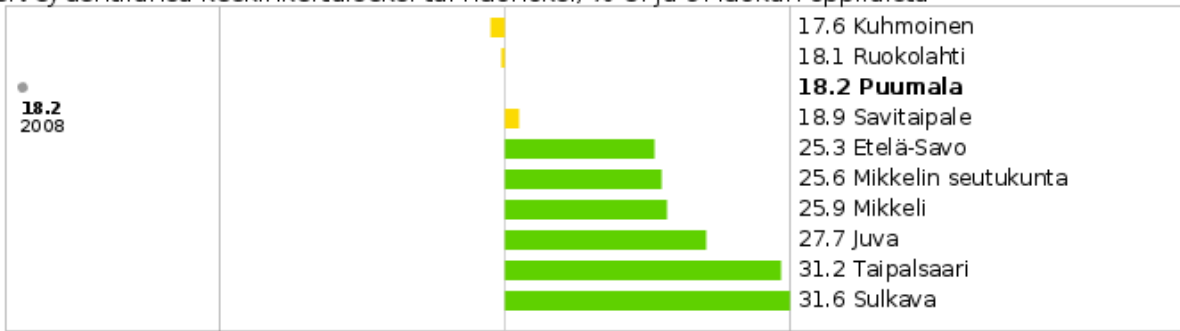
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinortaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Palvelut

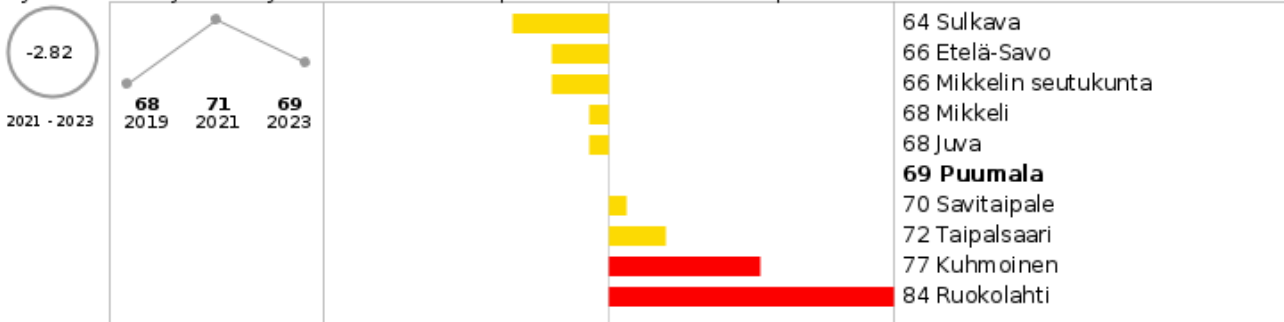
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

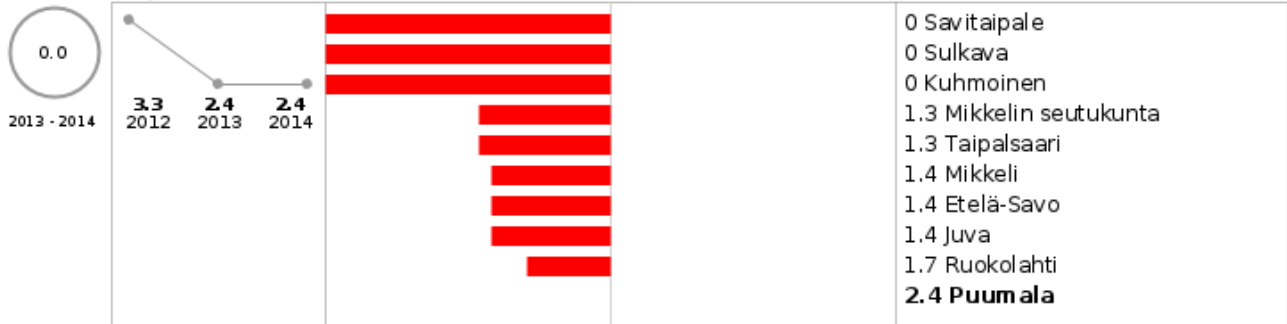

NUORET JA NUORET AIKUISET

Hyvinvointi

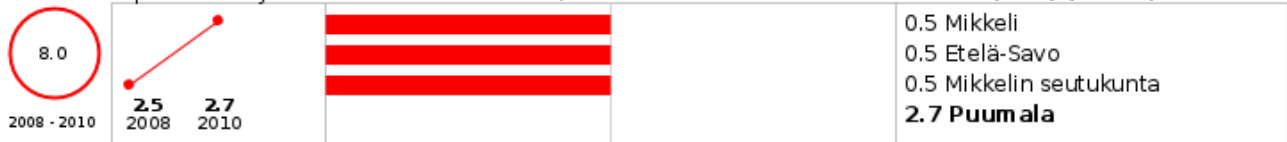
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

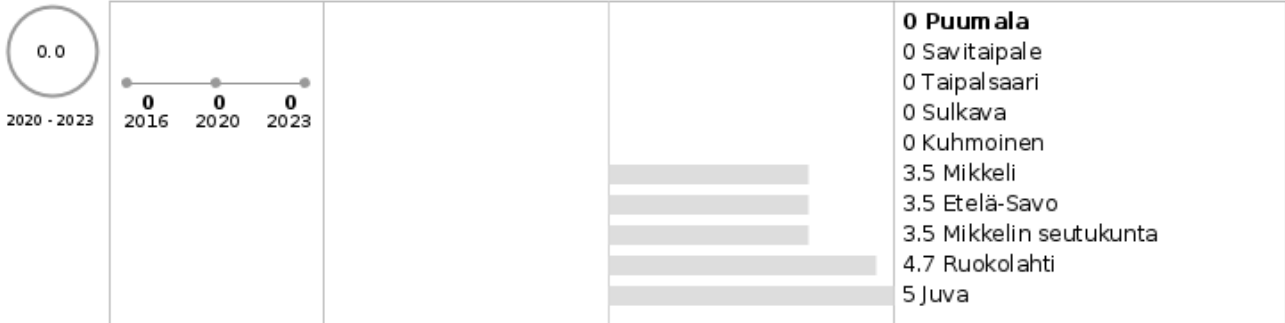
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) (-2022)

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

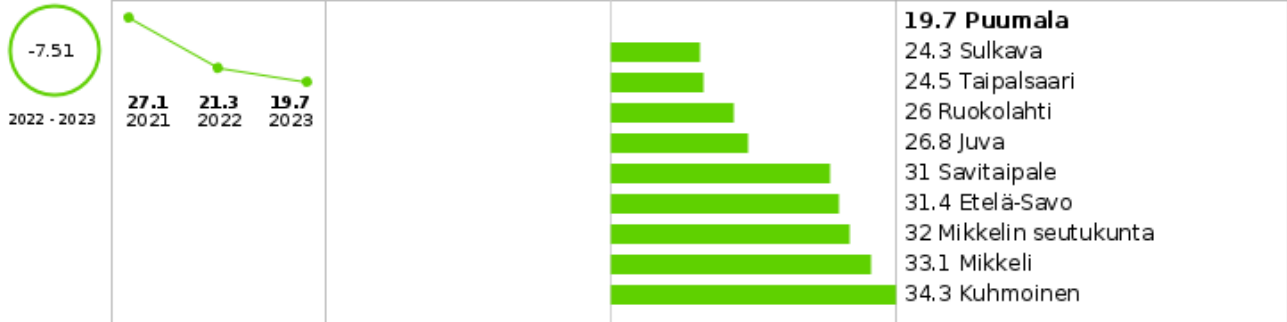

TYÖIKÄISET

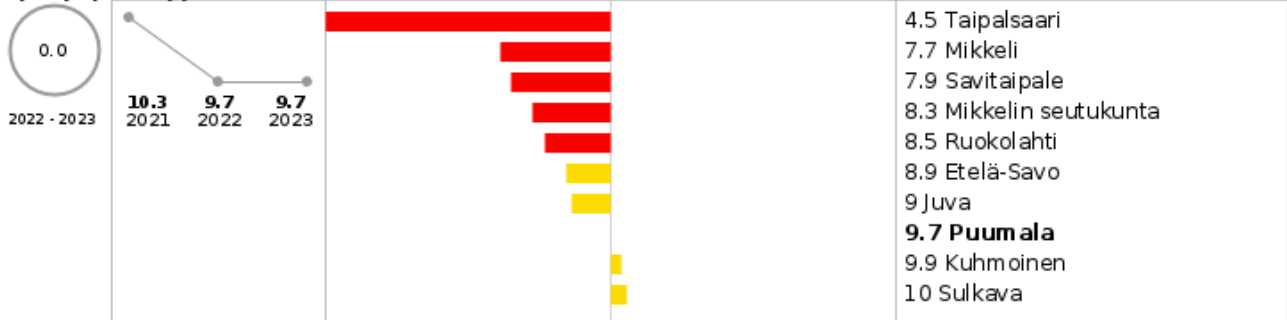
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Palvelut Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

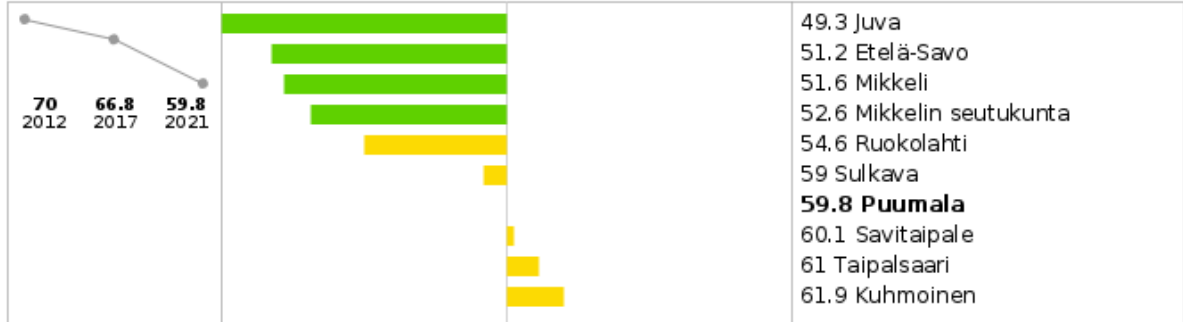

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi

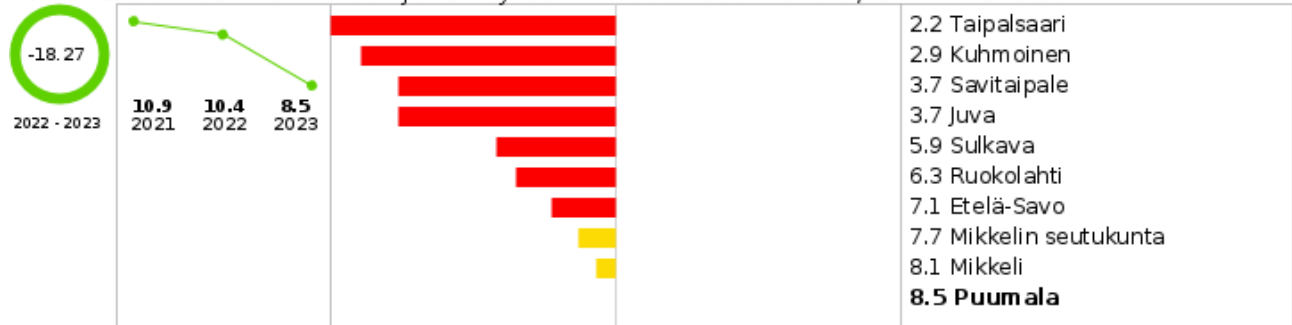
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Puumalan kunnassa hyväksyttiin maakunnalliseen hyvinvointisuunnitelmaan sekä useisiin strategiioihin pohjaava hyvinvointisuunnitelma valtuuston toimesta joulukuussa 2023 (18.12.2023 § 53). Suunnitelma käsiteltiin myös hyvinvointilautakunnassa (27.11.2023 § 63, teknisessä lautakunnassa (28.11.2023 § 70) ja kunnanhallituksessa (11.12.2023 § 173). Suunnitelma on vuosille 2023-2026. Koska suunnitelma oli hyväksymisprosessissa vasta loppuvuodesta, ei ole tarkoituksenmukaista arvioida sen toteutumista vuoden 2023 osalta.

Sen sijaan tarkoituksenmukaisempaa on arvioida edeltävän jakson hyvinvointisuunnitelman toteutumista. Laajan hyvinvointisuunnitelman (vuodet 2017-2020) tavoitteita ovat olleet:

- 1 Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen
  - Puumala on Etelä-Savon paras kunta lapsiperheille ja lapsiperheiden määrä kasvaa.
  - Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee.
  - Pienituloiset, erityisesti eläkeläiset, huomioidaan paremmin.
  - Kuntalaisten fyysisen terveyden edistämiseen panostetaan liikuntapalveluilla.
  - Tarve päihdehuollon laitoshoidolle vähenee.
  - Panostetaan entistä vahvemmin a) muistisairauksien varhaiseen havaitsemiseen, b) fyysisen toimintakyvyn ylläpitoon ja c) mielenterveysongelmien ehkäisyyn.
- 2 Toimivat ja taloudellisesti järjestetyt peruspalvelut
  - Kuntalaiset ovat tyytyväisiä palveluihinsa.
  - Ennaltaehkäisyllä saadaan vähennettyä palvelujen tarvetta.

Alla olevaan taulukkoon on koottu yksityiskohtaisempi arviointi vuoden 2023 osalta.

Painopisteet	Toimenpiteet	Arviointimittari	Toteuma
Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen			

Puumala on Etelä-Savon paras kunta lapsiperheille ja lapsiperheiden määrä lisääntyy.	Lapsiperheet huomioidaan läpileikkaavasti kaikessa kunnan toiminnassa.	Lapsiperheiden hyvinvointi ja toimeentuloLapsiperheiden määräLapsiperheiden muuttoliike	Lapsiperheiden hyvinvointiin panostettiin (esim. maksuton varhaiskasvatus, lasten ja nuorten harrastustoiminnan maksuttomuus), mutta lapsiperheiden määrä kuitenkin väheni vuodesta 2022 vuoteen 2023. Lisäksi mm. ahtaasti asuvien lapsiperheiden määrä lisääntyi.
Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee.	Aktiivista ja ruohonjuuritasolla tehtävää työllisydenhoitoa jatketaan.	Pitkäaikaistyöttömien määrä kaikista työttömistä	Työttömyysaste aleni hieman, samoin pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien määrä. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kuitenkin useaan verrokikuntaan nähden korkea.
Pienituloiset, erityisesti eläkeläiset, huomioidaan paremmin.	Pienituloisuus huomioidaan nykyistä paremmin kunnan palveluissa ja esim. maksuissa pelkän sosioekonomisen aseman sijaan.		Esimerkiksi kuntosalin käyttö on maksutonta eläkeläisille ja työttömille. Työttömällä on myös mahdollisuus osallistua ilmaiseksi yhdelle kansalaisopiston kursseille.
Kuntalaisten fyysisen terveyden edistämiseen panostetaan liikuntapalveluilla.	Erityisesti fyysisiä työkykyongelmia ennaltaehkäistään laajasti vaikuttavilla liikuntapalveluilla, joiden käyttö on kuntalaisille helppoa ja edullista.	Työkyvyttömyyseläkeläisten määrän kehitys, erityisesti TULES ja verenkiertoelinten sairauksien osalta	Kunnassa olleiden liikuntahankkeiden (kohdentuminen esim. ikäihmisiin ja aikuisväestöön -> esim. Kunnan Puumala -hanke) myötä on mahdollistettu ja monipuolistettu mahdollisuuksia fyysisen terveyden edistämiseen (esim. liikuntaryhmät ja fyysisen terveyden mittaukset sekä liikuntaneuvonta).

Tarve päihdehuollon laitoshoidolle vähenee.	Matalan kynnyksen päihdepalvelujen tarjonta paikallisesti.	Päihdehuollon topäivät/asukas	laitoshoi-	Päihdehuollon laitospäivistä ei ole saatavana tarkkoja tilastotietoja. Matalan kynnyksen päihdepalvelujen tarjonta paikallisesti on toteutunut Eloisan toimesta.
Panostetaan entistä vahvemmin ikäihmisten:muistisairauksien varhaiseen havaitsemiseenfyysisen toimintakyvyn ylläpitoonmielenterveysongelmien ehkäisyyn	Muistiseulontojen vahvistaminen. Ikäihmisten oma-toimisuuteen ja liikuntaan kannustaminen. Kuntalaisten sosiaaliseen kanssakäymiseen edesauttaminen eri muodoin.			Ikäihmisille järjestettiin erilaisia aktiviteetteja (mm. Senioritupa-toiminta ja Mielenvirkeyttä-kurssi), joilla oli sekä fyysistä, psyykkistä että sosiaalista terveyttä edistäviä vaikutuksia. Muistiluotsi kävi useamman kerran pitämässä ohjattua toimintaa Puumalassa.
Toimivat ja taloudellisesti järjestetyt peruspalvelut				
Kuntalaiset ovat tyytyväisiä palveluihinsa.	Tyytyväisyyttä seurataan esimerkiksi asukaskyselyin.	Toteutettujen asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset		Asiakastyytyväisyyskyselyitä on järjestetty yksikkökohtaisesti (esim. päiväkotia ja koulu). Laajamittaista kyselyä kuntalaisille ei ole järjestetty.
Ennaltaehkäisyllä saadaan vähennettyä palvelujen tarvetta.		Tarvevakioidut sote-menot alle maan keskiarvon.		-

3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan hyvinvointiraportin vuosikertomuksessa vuodelta 2023 todetaan seuraavaa:

Nuoret voivat pääasiassa hyvin mutta huolenaiheitakin löytyy, paljastaa Etelä-Savon hyvinvointikertomuksen vuosiraportti vuodelta 2023. Muun muassa nuorten keskusteluyhteys vanhempien kanssa on parantunut ja Etelä-Savossa fyysisen väkivallan kokemuksia on hyvinvointialueista vähiten.

Myös koulukuraattorien ja kouluterveydenhoitajan palvelujen saanti on helpompaa kuin vertailualueilla. Nuorisotyöttömyys ja syrjäytymisriskissä olevien nuorten osuus on vähentynyt.

*Myös huolenaiheita lasten ja nuorten hyvinvoinnista löytyy. Ylipaino on lisääntynyt, ja moni jättää koululounaan syömättä päivittäin. Useat kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi ja yksinäisyyden ja ahdistuneisuuden kokemukset ovat lisääntyneet. Tupakan ja alkoholinkäytön kokei-
lut ovat kääntyneet nousuun.*

Aikuisten elintavat ovat Etelä-Savossa pääosin hyvät. Esimerkiksi niukasti kasviksia, hedelmiä ja marjoja syövien osuus on 6,5 prosenttia.

Toimintakyky parantunut ja terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien osuus hieman vähentynyt. Huolenaiheena kuitenkin on päihteiden käyttö ja niiden takia ennen aikaisesti menetettyjen elinvuosien suuri määrä, mikä korostuu erityisesti pienituloisten ja vähän koulutettujen osalta.

Eloisan rahoituksen kannalta on jatkossa aiempaa tärkeämpää mitata ja parantaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden avulla saavutettuja tuloksia. Osaan hyvinvointialueen tuloista alkaa vaikuttaa vuodesta 2026 alkaen ns. hyte-kerroin.

Nyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa eli hyte-kerroin on vakioitu ja kaikki hyvinvointialueet saavat sen perusteella rahoitusta 42 euroa asukasta kohden (2024). Jatkossa rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy tehdyn hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella, joista osa on prosessi- ja osa tulosindikaattoreita.

4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

-

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä jatketaan vuosille 2023-2026 tehdyn hyvinvointisuunnitelman mukaisten painopisteiden tavoitteiden edistämistä. Puumalan kunnan laaja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023-2026 löytyy kunnan nettisivuilta.

5 Strategian painopisteet ja linjaukset

Puumala - Saimaan kirkkain tähti -kuntastrategia on laadittu aikajänteelle 2022-2026. Saaristokunta Puumala nähdään vision mukaan vuonna 2026 uuden työn ja rohkeiden ratkaisujen kuntana, joka on hyvinvoivien ihmisten turvallinen koti Saimaalla. Strategia pohjautuu yhteisille arvoille, jotka ohjaavat kunnan ja luottamushenkilöiden toimintaa. Puumalan kunnan arvot ovat asiakaslähtöisyys, avoimuus, positiivisuus, tasa-arvoisuus ja yhteistyökykyisyys.

Visiota kohti suunnataan strategian avulla, mikä rakentuu viiden painopisteen varaan. Painopisteet ovat Saimaa, yrittäjyys, lapsiperheet, laatuasuminen ja hyvinvointi. Jokaisen painopisteen kehittämiseksi on asetettu tavoitteet ja niille toimenpiteet sekä mittarit. Alla oleviin kuviin on värikoodattu kuntastrategia painopisteet tavoitteineen.

- Uni cefin Lapsiystävällinen kunta toimintamallin toteuttaminen.
- Lapsen oikeuksien toteutuminen.
- Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen.
- Toiselle asteelle siirtyvän nuoren ja hänen perheen tukeminen.
- Yrittäjyyskasvatuksen vahvistaminen

- Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen.
- Vahvistetaan kuntalaisten ja monipaikkaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksia kunnan kehittämiseen.
- Kansalaisopiston kurssitarjonnan uudistaminen ja monipuolistaminen.
- Puumalassa toimii hyvinvointiasema ja soten digipalvelut ovat helposti vaki- ja vapaa-ajan asukkaiden saatavissa myös hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen.
- Pelastustoimi ja ensihoito palvelavat 24/7 Puumalassa myös hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen.
- Puumala tunnetaan erinomaisesta asiakaspalvelusta.
- Kestävä kuntatalous.

- Asiakaslähtöinen lupa- ja kaavoitusprosessi.
- Edistetään kerrostalo- ja rivitaloasumisen asuntotuotantoa.
- Kasvatetaan omarantaisten tonttien tarjontaa.
- Edistetään vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituisiksi asunnoiksi.
- Mahdollistetaan senioreiden yhteisöllistä asumista.
- Toimivat tietoliikenneyhteydet.

6 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Etelä-Savon alueellinen hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma

Etelä-Savon hyvinvointialueen ikäohjelma vuoteen 2030

Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024-2025

Puumalan kunnan hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2023-2026

Puumalan kunnan hyvinvointipalvelujen toimeenpano-ohjelma 2019-2025

Puumalan kunnan Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin tavoite- ja toimeenpanosuunnitelma vuosille 2023-2025

Puumalan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024-2025

Puumalan kunnan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2022-2025

Puumalan kuntastrategia 2022-2026

Puumalan kunnan vanhus- ja vammaisneuvoston toimintasuunnitelma 2020-2025

7 Hyvinvointisuunnitelma

Puumalan kunnassa hyväksyttiin maakunnalliseen hyvinvointisuunnitelmaan sekä useisiin strategiioihin pohjaava hyvinvointisuunnitelma valtuuston toimesta joulukuussa 2023 (18.12.2023 § 53). Suunnitelma käsiteltiin myös hyvinvointilautakunnassa (27.11.2023 § 63, teknisessä lautakunnassa (28.11.2023 § 70) ja kunnanhallituksessa (11.12.2023 § 173). Suunnitelma on vuosille 2023-2026.

Puumalan kunnan hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2023-2026 on huomioitu kattavasti muun muassa edeltävän toimintakauden hyvinvointikertomus tuloksineen ja HYTE-kertoimen tulokset. Vuosittaiset nostot ja toimet laajojen tavoitteiden saavuttamiseksi raportoidaan vuosittaisessa hyvinvointikertomuksessa. Puumalan kunnan laaja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023-2026 löytyy kunnan nettisivuilta. Sitä ei ole liitetty tähän asiakirjaan.

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

8 Suunnitelman laatijat

Summanen Anna-Mari, vt. hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja

9 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä